

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНА ПРОБЛЕМАТИКА ЕТНІЧНОГО ТУРИЗМУ:
АКСІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ**

У статті висвітлено сутність та зміст поняття «етнічного туризму», досліджено різні підходи до його теоретичного трактування в сучасній літературі. Встановлено його структуру та зв'язки з іншими видами туризму, проаналізовано ресурсний потенціал як на державному, так і на регіональному рівнях. Визначено теперішній стан та роль етнічного туризму в розвитку Полтавської області, сформульовано проблеми та обґрунтовано шляхи їх вирішення в даному регіоні.

Ключові слова: етнічний туризм, туристичні ресурси, історична спадщина, Полтавський регіон.

LIKONOSOVA A.

SOSNOVSKA J.

Kremenchuk Mykhaylo Ostrohradskyi National University

**ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC PROBLEMS OF ETHNIC TOURISM:
ACCIOLOGICAL ASPECTS**

The aim of the article is to describe the organizational and economic issues of ethnic tourism in terms of the formation of new human values on its basis and the interpretation of the axiological aspects of tourism activity. The article describes the essence and content of the "ethnic tourism" concept, examines different approaches to its theoretical interpretation in modern literature. Its structure and links with other types of tourism have been established, resource potential has been analyzed both at the state and regional levels. The present status and role of ethnic tourism in the development of the Poltava region are determined, problems are formulated and ways of its solution are grounded in this region. Axiological aspects of the ethnic tourism development, as the basis for the formation of human values, can be interpreted as the type of travel, during which tourists study a certain ethnic group of the population, their life, culture, household moments, etc. Tourist resources for ethnic tourism are diverse and peculiar. These are architectural monuments, museums, archival materials, picturesque places. All this creates favourable conditions for rest and familiarization with the history and culture of the people. In Ukraine, ethnic tourism has not yet developed and popularity. This is due to the fact that the participants of such tours are the elderly. Poltava region is the leader in terms of domestic development tourism in central Ukraine. But ethnic tourism in this region needs more development. There is a fashion for ethno-tourism, which became a form of recreation, which is in demand, gives an impetus to the revival and development of traditional culture.

Keywords: ethnic tourism, tourist resources, historical heritage, Poltava region.

Постановка проблеми та її актуальність. Туризм є одним із головних факторів, які впливають на економіку та розвиток держави в цілому, задовольняють естетичні, моральні та духовні потреби людей. На сьогоднішній день подорожі відбуваються з ціллю заняття спортом, відпочинку, участі у походах, ознайомлення з місцевими пам'ятками культури, відвідування рідних місць. Так виникають нові види туризму, до яких можна віднести етнічний туризм.

У класичному розумінні етнічний туризм (етнотуризм, ностальгійний туризм, етнографічний туризм) – різновид туристичних подорожей, що здійснюються туристами до місць свого історичного проживання. Завдяки такому нововведенню багато хто може знайти своїх далеких родичів. Іноді люди відвідують місця, де проживали їхні батьки, далекі родичі або вони самі (наприклад, в далекій молодості через певні обставини були виселені з цих територій). Учасники етнічного туризму в основному люди похилого віку, що раніше проживали в цій місцевості. Основна частина програм і мета приїзду – індивідуальне (або невеликими сімейними групами) відвідування різних регіонів [1].

Туристичні ресурси для етнічного туризму різноманітні та своєрідні. Це пам'ятки архітектури, музеї, архівні матеріали, мальовничі місця. Все це створює сприятливі умови для відпочинку та ознайомлення з історією та культурою народу.

Щодо України, то етнічний туризм на сьогодні ще не набув розвитку та значної популярності. Це пов'язано з тим, що учасники відповідних турів, тобто найчастіше люди похилого віку, подорожують набагато менше, аніж, наприклад, в країнах Європи та Америки. Тому зазвичай такий ностальгійний туризм організовується для іноземців, що походять із українських територій – вони відвідують місця свого народження, проведення дитинства тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методологічні аспекти етнічного туризму протягом останніх років досліджують такі історики та туризмознавці: І.О. Бочан [2], І.М. Кулаковська [3], О.І. Кузьмук [4], Л.Д. Божко [5] та інші. Незважаючи на значний інтерес до даної теми аналіз літературних джерел показав, що в наукових працях недостатньо вивчено зміст та поняття терміну «етнічний туризм», розкрито не всі проблеми в даній галузі, не чітко визначені шляхи вирішення питань щодо покращення стану етнотуризму як на державному, так і на територіально-обласному рівнях. Такі обставини обумовлюють актуальність дослідження.

Метою статті є характеристика організаційно-економічної проблематики етнічного туризму з точки зору формування на його основі нових людських цінностей та тлумачення аксіологічних аспектів туристичної діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Першим визначення поняття «етнічний туризм» запропонував американський дослідник В. Сміт у 1977 р. Він засвідчив його як вид туризму, основною метою якого є пізнання багатих звичаїв та традицій різних народів, до якого входить відвідування їхніх домівок та поселень, спостереження за обрядами та життям у цілому.

Поняття «етнічного туризму» тлумачать багато науковців та вчених, трактування деяких із них наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

Різні підходи до трактування етнічного туризму в сучасній науковій літературі*

Вчені	Наукове трактування
Р. Макінтош, С. Гольднер	Переглянувши запропоноване В. Смітом визначення, окреслили етнотуризм як подорож з метою спостереження за культурою і способом життя по-справжньому екзотичних народів.
Б. Кінг	До етнічного туризму відносяться подорожі, чия основна мотивація полягає в етнічному возз'єднанні. Мета етнічних возз'єднань активно простежується у країнах Північної Америки та Австралії, чия новітня історія була побудована на міграції, але це також стосується й частин світу, включаючи Африку, Європу та Азію.
П. Ван ден Берг	Описав етнічний туризм, як форму туризму, де культурна екзотика тубільців є основою «приманки» для туристів.
С. Харроон, В. Вайдер	Визначили етнічний туризм як поїздку, вмотивовану передусім як пошуком тісного контакту з людьми, етнічна приналежність і культурна специфіка яких відрізняється від подібних ознак туристів.
Лі Юнь	Визначив етнічний туризм, як туризм, основною метою якого є пошук екзотичного культурного досвіду через взаємодію з відмінними етнічними групами. Він включає в себе туристичні поїздки, упродовж яких споглядаються артефакти, ритуали тощо, пов'язані з конкретною етнічною групою. Процес споглядання таких речей, на думку вченого, є важливою частиною мотивації до поїздки.
Д. Мерпер, Д. Гетц, В. Джеймісон	Поряд з терміном «етнічний туризм» широко використовували поняття «аборигенський» туризм і «корінний» туризм.
Р. Батлер, Т. Хинчей	Окреслили «корінний туризм» як туристичну діяльність, у якій беруть безпосередню участь корінні етнічні групи з метою дослідження або споглядання атрактивних ознак власної культури, від якої вони відійшли з огляду на ті або інші обставини.
М.П. Кляп, Ф.Ф. Шандор	Етнічний туризм (ностальгічний, етнографічний туризм) – різновид туризму, який здійснюється туристами на місця свого історичного проживання.
І.О. Бочан	Розглядає етнічний туризм як важливу складову людських цінностей, як специфічний вид людської діяльності, мотивацією якої є пізнання краєзнавчих та країнознавчих ресурсів, ознайомлення з цінностями етнографічних груп у місцях їх компактного проживання на території України.
І.А. Волкова	Тлумачить термін «етнічний туризм» як поїздки, що організуються до регіонів проживання нечисленних народів, які не мають власної державності або національно-адміністративної автономії у складі інших держав.
І.М. Кулаковська	Етнічний туризм – це вид поїздки, під час яких туристи вивчають певну етнічну групу населення, їх життя, особливості культури, побутові моменти тощо. Етнотуризм має бути спрямований не лише на збагачення духовної культури, а й на виховання у молодого покоління національної самосвідомості, самоідентифікації. В рамках етнічного туризму можливе відвідування місць, де проживали предки або самі туристи, які в далекій молодості були виселені або виїхали з цих територій.
В. Кифяк	Під етнотуризмом розуміє поїздки з метою побачень з рідними та близькими. Таке твердження є дискусійним, оскільки науковець у власному тлумаченні сутності етнотуризму ідентифікує останній як ностальгічний туризм.
Н.А. Малова	Стверджує, що «ностальгічний чи етнічний туризм – це вид відпочинку, під час якого туристи вивчають визначену етнічну групу населення, її життя, особливості культури, побуту і т. д.».
М. Орлова	Розглядає етнічний туризм як підвид пізнавального туризму, метою якого є ознайомлення з матеріальною та духовною культурою певного етносу.

* складено автором на основі джерела [6]

На нашу думку, визначення І.М. Кулаковської є найбільш вдалим, тому в даній статті воно обране за базу.

Межа між культурним, сільським зеленим та етнічним туризмом дуже тонка. Єдине, що варто зауважити, що кожен із даних видів туризму має свої відмінності та особливості, це і відрізняє етнічний туризм від інших.

Аналізуючи вище наведений матеріал, можна зробити висновок, що етнічний туризм має тісні зв'язки з іншими видами туризму (рис. 1).

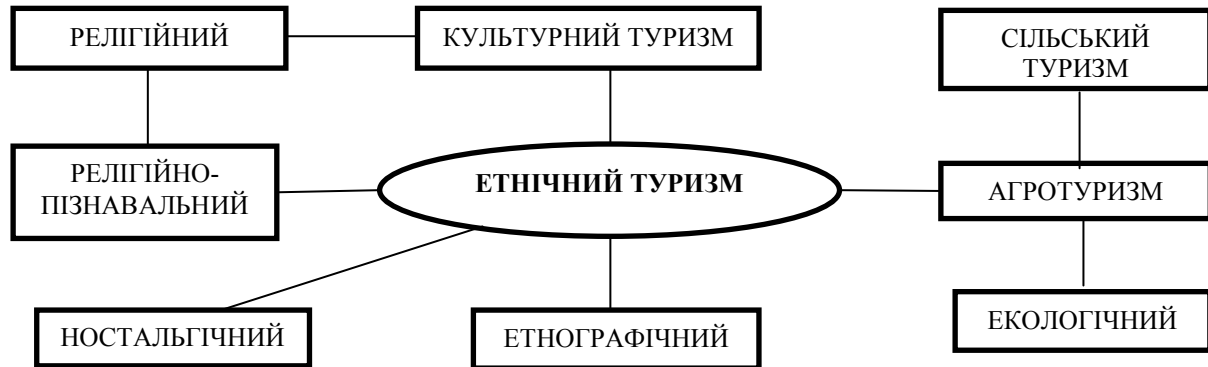

Рис. 1. Структура та зв'язки етнічного туризму

Туристичні ресурси для етнічного туризму багаті і своєрідні. Це пам'ятки архітектури, музейні експозиції, архівні матеріали, мальовничі природні місця. У сукупності все це створює сприятливі умови для відпочинку та ознайомлення з історією та культурою народу. Сучасний етнічний туризм може бути як внутрішнім (наприклад, відвідування сільської місцевості міськими жителями з метою ознайомлення з архаїчними діалектами, фольклором, побутом, культурою і мовами автохтонних народів), так і зовнішнім, який пов'язаний з відвідуванням історичної батьківщини або місць народження родичів.

Україна на сьогоднішній день володіє великою базою історично-культурних туристичних ресурсів, частина з яких знаходиться під контролем держави. Їхня кількість складає близько 130 тис. пам'яток культури:

- 56206 пам'яток археології;
- 51364 пам'ятки історії;
- 5926 пам'яток монументального мистецтва;
- 16293 пам'ятки архітектури, містобудування, садово-паркового мистецтва та ландшафтів [1].

Це є вдалою перспективою для розвитку етнічного туризму.

Для більш точного розуміння етнічного виду туризму було проведено дослідження на базі Полтавського регіону, на основі визначення та аналізу його ресурсних можливостей.

Полтавська область – привабливий туристичний регіон, розташований в центральній частині Лівобережної України, з унікальними туристичними можливостями, що сприяють розвитку сфери розваг в туризмі. В області є чимало місць, де можна розвивати етнографічний туризм [7].

Пам'ятки історичної спадщини на території області знаходяться під охороною держави – це визначні археологічні, архітектурні та історичні пам'ятки, з яких складається культурна спадщина народу. На сьогоднішній день їх налічується понад чотири тисячі. Серед них:

- пам'ятки містобудування і архітектури;
- пам'ятки історії;
- пам'ятки монументального мистецтва;
- пам'ятки археології;
- історико-культурні заповідники.

Полтавщина – лідер за показниками розвитку внутрішнього туризму в центральній Україні. Потенційними клієнтами відвідуванні області є туристи з Дніпра, Запоріжжя, Харкова, Кіровограда, Києва і Сум. Потік екскурсантів можна було б збільшити, якщо б інфраструктура області відповідала туристичним потребам. Внутрішній турист, на жаль, людина середніх або навіть невисоких статків, це можна пояснити нестабільною економічною ситуацією в країні: заробітна плата не відповідає нагальним людським потребам та відповідним цінам [8].

Розвитку туристично-рекреаційної сфери області сприяє проведення екскурсійно-методичних подорожей, інфотурів, навчальних поїздок, розробка нових етнічних турів.

На Полтавщині етнотуризм ще не набув значної популярності, хоча швидко рухається до цієї цілі. Це пояснюється тим, що Полтавський край має хороші перспективи та ресурсну базу для розвитку такого виду туризму.

Для того, щоб обрати правильні методи роботи в галузі етнічного туризму потрібно визначити компоненти, які роблять дану область привабливою для туристів (рис. 3) [9].

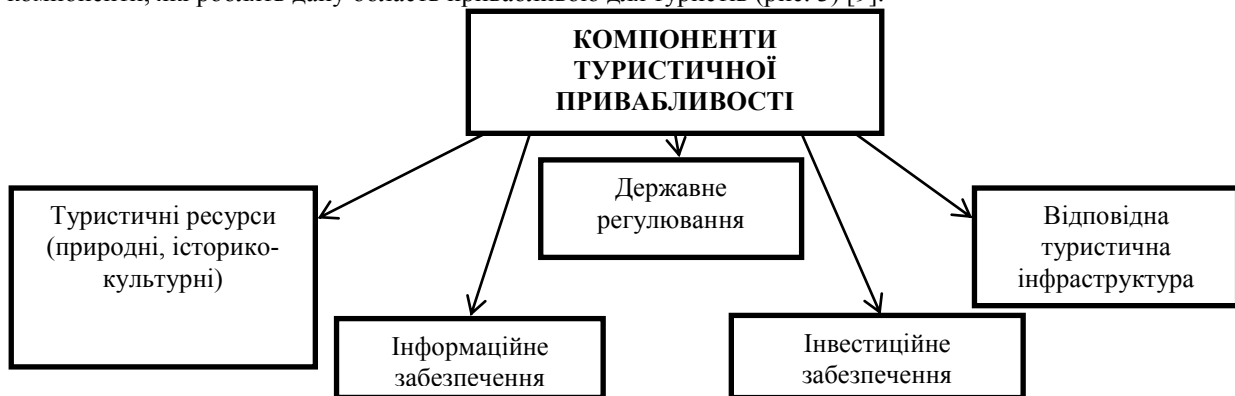

Рис. 3. Компоненти туристичної привабливості області

Одним із інноваційних підходів до розвитку етнотуризму є інтерактивні форми екскурсійного обслуговування, які проводяться з метою популяризації літературної спадщини національного значення, просування новітніх форм туристсько-екскурсійного обслуговування відвідувачів музеїв комунальної сфери управління міста Полтави. Наприклад, на базі Полтавського літературно-меморіального музею В. Г. Короленка та ДКЗ «Поле Полтавської битви» здійснюється запровадження інтерактивної форми подачі наукової інформації та роботи з відвідувачем. Протягом року з класичним екскурсійним обслуговуванням надаються послуги тематично-театралізованої екскурсії з елементами інтерактивної присутності екскурсанта, майстер-класи тощо.

Інформаційно-туристичний маршрут за допомогою QR-кодів «Літературними стежками Полтави» (в рамках відзначення Всесвітнього дня туризму та Дня туризму в Україні) став вдалим початком визначення Полтавського регіону як гідного представника в туристичному світі України.

За допомогою спеціальних антивандальних інформаційних табличок з QR-кодами, які мають вже знайому полтавцям та гостям міста символіку у вигляді підкови-смайлика, прокладено туристичний маршрут, що охоплює всі три літературно-меморіальні музеї міста, а саме: Івана Котляревського (Першотравневий проспект, 18), Володимира Короленка (вул. Королека, 1) та Панаса Мирного (вул. Панаса Мирного, 56). Загальна протяжність інформаційно-туристичного маршруту становить 3,3 км. Головними об'єктами показу є музейна територія, меморіальні будинки видатних письменників, історія формування музейної колекції, її найголовніші експонати.

З метою розширення та урізноманітнення видової поліграфічної продукції інформаційно-іміджевого набору «Полтава туристична», який розповсюджується серед офіційних делегацій, учасників міських фестивалів та конкурсів, протягом 2016 року розроблено та випущено:

- інформаційно-презентаційний путівник «Полтава – місто, в якому хочеться жити» (українською та англійською мовами, червень 2016 року, наклад – 1 тис. примірників); видання – лауреат Обласного конкурсу «Краща книга Полтавщини – 2016 року»;

- туристичний путівник «Сім чудес міста Полтави» (українською та англійською мовами, вересень 2016 року, наклад – 1 тис. примірників).

Полтавська область знаходиться у ТОП-10 областей України за рейтингом відомих брендів та місць відпочинку. Рівень надання туристичних послуг в області забезпечується інфраструктурою, яка на сьогодні складається з 50 готелів та інших закладів розміщення (29 мають сертифікацію), 12 санаторно-курортних закладів, 100 осель зеленого туризму, більше 100 об'єктів харчування, туристичні послуги надають 226 туристичних агенцій та операторів (їх кількість зросла у 10 разів за останнє десятиріччя) [10].

Проаналізувавши розвиток саме етнічного туризму на Полтавщині, можна чітко сформулювати проблеми, з якими зіштовхнулася ця область:

- нераціональне використання туристичних ресурсів області, зокрема природно-рекреаційних ресурсів та об'єктів історико-культурної спадщини;

- невідповідність об'єктів туристичної інфраструктури та туристичних послуг сучасним вимогам щодо технічної та функціональної якості;

- недосконалість системи державного управління туризмом і діяльністю курортів, низька ефективність взаємодії центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, приватного сектору та громадськості в управлінні розвитком туризму і діяльності курортів тощо;

- підвищення професійного рівня кадрів з забезпечення діяльності туристичної галузі [11].

Основними шляхами вирішення існуючих проблем є:

- реалізація політики держави у сфері туризму і діяльності курортів на Полтавщині;

- оптимізація системи управління сферою туризму і діяльністю курортів;
- забезпечення оптимального середовища сталого розвитку туризму в області;
- інноваційний підхід до управління конкурентоспроможністю обласного та районних туристичних продуктів;
- просвітницька діяльність та науково-освітнє забезпечення сталого розвитку туризму;
- забезпечення ефективного просування обласного туристичного продукту на міжнародному та внутрішньому туристичному ринках.

Подальший розвиток сфери туризму і діяльності курортів в області може бути реалізований через впровадження ефективного державного регулювання розвитку туризму і діяльності курортів, передбачає суттєве вдосконалення регулятивної ролі держави в поєднанні з упровадженням європейської моделі державно-приватного партнерства [11].

Реалізація напрямів та виконання завдань розвитку сфери туризму і діяльності курортів дасть змогу до 2020 року забезпечити:

- зростання потоку внутрішніх туристів до 10 відсотків щорічно;
- зростання потоку в'їзних туристів до 10 відсотків щорічно;
- збільшення обсягів наданих туристичних послуг до 5 відсотків щорічно;
- збільшення частки сфери туризму і діяльності курортів у валовому внутрішньому продукті до 5 відсотків загального обсягу;
- збільшення до 5 відсотків щорічно кількості готелів та інших засобів тимчасового розміщення;
- збільшення до 5 відсотків щорічно кількості робочих місць у туристично-рекреаційній та туристичній сферах;
- створення умов для впровадження ефективної маркетингової та інформаційної політики з підтримки обласного туристичного продукту на внутрішньому та міжнародному туристичних ринках;
- приведення технічної та функціональної якості обласних об'єктів туристичного відвідування та об'єктів туристичної інфраструктури до сучасних вимог, директив ЄС та рекомендацій ЮНВТО [11].

Просування етнографічного туризму в регіоні дозволить вирішити такі економічні та соціальні проблеми:

- ефективне використання туристичних та місцевих ресурсів;
- створення додаткових робочих місць;
- зміцнення фінансової стабільності місцевих бюджетів;
- відновлення та збереження історико-культурної спадщини.

Висновки. Виходячи з цього, аксіологічні аспекти розвитку етнічного туризму як базису формування людських цінностей, можна трактувати як вид поїздок, під час яких туристи вивчають певну етнічну групу населення, їх життя, особливості культури, побутові моменти тощо. Саме тому етнічний туризм справедливо вважається рушійною силою соціально-культурного й економічного розвитку як окремого регіону, так і держави в цілому. За допомогою просування внутрішнім туризмом народних звичаїв і традицій формується пізнавальний та ціннісний інтерес до духовно-культурної спадщини, етнографічних та етнічних традицій буття. Все це сприяє вирішенню соціально-економічних проблем регіону, розвитку туристичної інфраструктури, створенню умов для розширення зайнятості населення у сфері обслуговування. З'являється мода на етнотуризм, який, в свою чергу, став формою відпочинку, яка користується попитом, дає поштовх до відродження та розвитку традиційної культури (народних промислів, архітектури, мистецтва). І взагалі це фінансово вигідна можливість відпочити та культурно збагатитися.

Наразі саме етнічний туризм набуває дедалі важливішого значення для розвитку економіки та соціальної сфери України та Полтавської області зокрема. Полтавщина – стратегічно важливий культурний, політичний та економічний регіон України, який, водночас, є найбільшим туристично-відпочинковим регіоном Центральної України. Проте визначено проблеми етнічного туризму даного регіону та обрано подальші шляхи вирішення цих проблем.

Таким чином, потрібно реалізувати політику держави у сфері туризму і діяльності курортів, зокрема на Полтавщині; оптимізувати системи управління сферою туризму і діяльністю курортів; забезпечити оптимальне середовище сталого розвитку туризму; створити інноваційний підхід до управління конкурентоспроможністю обласного та районних туристичних продуктів; забезпечити просвітницьку діяльність та науково-освітній сталий розвиток туризму; забезпечити ефективне просування обласного туристичного продукту на міжнародному та внутрішньому туристичному ринках.

Література

1. Мисяк О.М. Перспективи розвитку етнічного туризму в Україні / О.М. Мисяк // Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку туризму». Частина II. – Миколаїв : ВП «МФ КНУКІМ», 2015. – С.68-71.
2. Бочан І.О. Етнічний туризм у сільській місцевості та шляхи його розвитку / І.О. Бочан, М.Ф. Цимбалюк. – Львів : ЛІЕТ, 2011. – С.195-199.
3. Кулаковська І. М. Розвиток етнічного туризму на Житомирщині / І. М. Кулаковська // Актуальні питання культурології. – 2012. – Вип. 12. – С. 79–80.

4. Кузьмук О. І. Культурний туризм як інструмент формування національної ідентичності. [Електронний ресурс] / О. І. Кузьмук // Національний інститут стратегічних досліджень. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/Monitor/desember08/23.htm>.
5. Божко Л.Д. Культурний туризм як важливий чинник соціально-культурного розвитку регіонів України / Л.Д. Божко // Теорія та історія культури (філософські й культурологічні виміри) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/ku/2011_32/32-1-19.pdf.
6. Рожнова В. Проблеми та перспективи розвитку етнотуризму: зарубіжний та український досвід. / В. Рожнова, Н. Терес // Етнічна історія народів Європи. – 2013. – Вип. 39. – С. 35–44.
7. Литовченко І. Етнографічні атракції та туристична привабливість Полтавщини / І. Литовченко, Є. Перепеляк // Тенденції розвитку туристичної індустрії в умовах глобалізації : матеріали І-ї Міжнародної науково-практичної конференції, 27–28 квітня 2017 р. – Ужгород : ПП «Інватор», 2017. – С. 13–15.
8. Варвянська С. Мода на своє. Як розвивається полтавський туризм і що йому заважає [Електронний ресурс] / С. Варвянська. – Режим доступу : poltava365.com.
9. Колесник О.О. Економічна оцінка туристичної привабливості України / О.О. Колесник // Економіка. Управління. Інновації. – 2010. – № 1 (3).
10. Стан та перспективи розвитку інфраструктури регіонів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.fes.kiev.ua.
11. Обласна програма розвитку туризму і курортів на 2016–2020 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : poltava-tour.gov.ua.

References

1. Misyak O. M. Prospects for the development of ethnic tourism in Ukraine / O. M. Misyak. Materials of the Third All-Ukrainian Scientific and Practical Conference «Modern Trends in Tourism Development». – Part II Mykolaiv: «MF KNUKIM», 2015 – 145 p. – P. 68–71.
2. Bochan I. Ethnic tourism in the countryside and the ways of its development / I. Bochan, M. Tsimbalyuk – Lviv: LET, 2011. – 426 p. – P. 195–199.
3. Kulakovska I. Development of ethnic tourism in Zhytomyr region / I. Kulakovska // Current issues of cultural studies. – 2012. – № 12. – P. 79–80.
4. Kuzmuk O. Cultural tourism as an instrument for the formation of a national identity [The electronic resource] / O. I. Kuzmuk. National Institute for Strategic Studies. – Access mode: <http://www.niss.gov.ua/Monitor/desember08/23.htm>.
5. Bozhko L. Cultural Tourism as an Important Factor in the Socio-Cultural Development of Ukrainian Regions / Theory and History of Culture (Philosophical and Cultural Dimensions) // L. Bozhko [The electronic resource]. – Access mode: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/ku/2011_32/32-1-19.pdf.
6. Rozhnova V. Problems and prospects of ethno-tourism development: foreign and Ukrainian experience / V. Rozhnova, N. Teres // Ethnic history of the peoples of Europe. – 2013. – p. 39. – p. 35–44.
7. Litovchenko I. Ethnographic attraction and tourist attraction of Poltava region. / I. Litovchenko, E. Perepelak // Trends in the development of the tourism industry in a globalizing environment: materials of the I International Scientific and Practical Conference, April 27–28, 2017 – Uzhhorod: «Invasor», 2017. – P. 13–15.
8. Varyanska S. Fashion on its own. How Poltava tourism is developing and what it disturbs [The electronic resource] / S. Varyanska. – Access mode: poltava365.com.
9. Kolesnik O. Economic assessment of Ukraine's tourist attractiveness / O. Kolesnik // Economy. Management. Innovations – 2010. – № 1 (3).
10. Status and Prospects for Infrastructure Development in Ukraine's Regions [The electronic Resource]. – Access mode: www.fes.kiev.ua.
11. Regional program of tourism development and resorts for 2016–2020 [The electronic resource]. – Access mode: poltava-tour.gov.ua.

Рецензія/Peer review : 17.03.2018

Надрукована/Printed : 06.04.2018

Рецензент: д. е. н., проф. Калінеску Т. В.